

Tegenbegroting 2012 Partij van de Arbeid

Het grootste financieel-economische probleem van het moment is de eurocrisis en het is evident dat de coalitie van drie partijen waar dit kabinet op berust geen overeenstemming kan vinden over de maatregelen die genomen moeten worden om de eurocrisis het hoofd te bieden. De begroting van het kabinet berust daarmee op drijfzand, zoals in feite gesignaleerd in de lange paragraaf over Europa en in de passage waarin het kabinet aankondigt dat bij verdere tegenvallers 5 miljard extra bezuinigd moet worden. De PvdA zal extra bezuinigingen niet steunen zolang het pakket niet wordt opengebroken van de onverstandige, onproductieve en onrechtvaardige keuzes in de 18 miljard bezuinigingen van het kabinet. Wij maken andere keuzes, zoals duidelijk wordt uit deze Tegenbegroting, keuzes waardoor het land sterker de toekomst in kan gaan, waardoor geen mensen aan de kant blijven staan, en waardoor de mensen met hogere inkomens een grotere bijdrage leveren dan mensen met midden- en lage inkomens.

De Partij van de Arbeid wil dat de overheidsfinanciën houdbaar zijn en dat bestedingen van de overheid doelmatig en zuinig zijn, en wij zijn voorstander van een begroting die de rijksfinanciën in evenwicht brengt. Tijdens de bankencrisis is door een tijdelijke impuls (onder andere via grote projecten in de bouw, via deeltijd-WW) voorkomen dat grote aantallen mensen hun baan zouden verliezen. Als gevolg van dit beleid is de jeugdwerkloosheid in Nederland de laagste in de wereld. Als destijds was gekozen voor subiet 40 miljard aan bezuinigingen zou de Nederlandse economie nu aan gruzelementen zijn geweest! Nu moet de rijksbegroting in evenwicht worden gebracht; daartoe zijn bezuinigingen onvermijdelijk. Er zijn echter verschillende manieren om dat te doen. Voor de Partij van de Arbeid is het cruciaal dat de bezuinigingen gericht zijn op het realiseren van een krachtige toekomst: een goed leven voor iedereen, met goed onderwijs, toegankelijke en kwalitatief hoogstaande zorg, veilige wijken, een duurzame leefomgeving. Het kabinet knijpt die toekomst juist af, door te bezuinigen op onderwijs, door onvoldoende investeringen in zorg en duurzaamheid, terwijl het de hoge inkomens selectief ontziet en juist bedrijven die toch al de hoogste winst maken het meeste begunstigt.

Ons verkiezingsprogramma laat zien hoe het volgens de Partij van de Arbeid anders kan; voor iedere begrotingspost is dat programma ons uitgangspunt. Bij gelegenheid van de begroting 2012 presenteren we, ontleend aan dat Verkiezingsprogramma 2011-2015, een deel van de maatregelen daaruit als voorstellen tot wijzigingen van het regeringsprogramma; voor posten die niet zijn vermeld is het verkiezingsprogramma vanzelfsprekend leidend.

Arbeidsmarkt: niet aan de zijlijn maar aan de slag met 10.000 extra banen

Gelukkig is de werkloosheid in Nederland laag in vergelijking met andere Europese landen. Dat is geen toeval, maar gevolg van welbewust beleid. Werkloosheid is immers geen natuurverschijnsel, maar een politieke keuze. Toen de financiële crisis een economische crisis werd is – met de PvdA in het kabinet – besloten tot extra maatregelen: méér budget om leerlingen langer op school te houden, gerichte bestrijding van de jeugdwerkloosheid, deeltijd-WW om mensen in het bedrijf te houden en het naar voren halen van overheidsinvesteringen. Zonder dit stimuleringspakket zouden er volgens het CPB 200.000 méér werklozen zijn geweest.

Mensen die hun loonkosten niet volledig kunnen opbrengen worden nu als langdurig werkloze met of zonder uitkering aan de kant gezet. De PvdA vindt dat sociaal onaanvaardbaar en economisch onverstandig. De regering wil voor deze mensen loondispensatie: het recht van de werkgever om onder het minimumloon te duiken. Dat is de verkeerde keuze. Wie werkt heeft recht op een loon waar je van rond kunt komen.

Bij oudere werknemers speelt vaak een specifiek probleem. Wanneer zij eenmaal werkloos worden komen ze maar moeilijk weer aan een baan. De helft van de mensen die langer dan één jaar een beroep doet op de WW bestaat uit 55-plussers. De helft heeft een lage opleiding genoten en is

afkomstig uit een bedrijfstak met slechte arbeidsmarktkansen. Deze groep komt ongelooflijk moeilijk aan het werk, hoe goed ze hun best ook doen. Zij verdienen extra steun. Voor ouderen wil de PvdA daarom een mobiliteitsbonus om baanverlies zoveel mogelijk te voorkomen. Daarmee kunnen zij zich laten om-, her- en bijscholen en loopbaanadviezen krijgen. De PvdA wil zo komen tot een sluitende aanpak met baangarantie voor deze groep oudere werklozen met slechte arbeidsmarktkansen.

Daarom bepleit de Partij van de Arbeid:

- Wie langdurig werkloos is, dus langer dan een jaar, kan met een bonus van € 7.500 voor de werkgever (max. 3 jaar) aan de slag bij een bedrijf. Gaat het om een non profitorganisatie dan kan daar via een dienstverband met de gemeente een bedrag van € 10.000 uitkeringsgeld aan worden toegevoegd. In dat laatste geval zijn de resterende kosten voor de inlenende organisatie € 2.500 voor een aanstelling tegen het minimumloon. Het CPB heeft becijferd dat daarmee in 2012 al 10.000 langdurig werklozen aan de slag kunnen.
- Een quotum aan arbeidsgehandicapten: bedrijven vanaf een bepaalde omvang worden verplicht een aantal arbeidsgehandicapten in dienst te nemen.
- De verslechteringen voor Wajongers en de WSW-plannen van het kabinet wijzen we af.
- Voor ouderen zijn scholingsmaatregelen nodig om hen langer in dienst en aan de slag te kunnen houden.

Zekerheid en Zorg voor wie dat echt nodig heeft

De kosten van de Zorg stijgen fors. Voor een deel heeft dat te maken met een slechte organisatie van de Zorg, met het leveren van onnodige en veel te dure Zorg, met te hoge inkomens van medisch specialisten en bestuurders in de zorgsector. Op die terreinen is bezuinigen verstandig en ook mogelijk.

Afgezien daarvan weten we dat de vraag naar en het aanbod van Zorg blijven stijgen, omdat we meer en betere Zorg willen en omdat betere Zorg beschikbaar is door de ontwikkeling van kennis en techniek. Daar is niet minder, maar juist méér geld voor nodig. De Partij van de Arbeid wil daarom én bezuinigen op de Zorg én meer Zorg bieden. Beheersing van de kosten vraagt budgetten die door de overheid zijn vastgesteld, uitvoering met regionaal toezicht, artsen en specialisten in loondienst.

Het kabinet laat topsalarissen praktisch ongemoeid, maar bezuinigt door noodzakelijke delen uit het pakket te halen, zoals bepaalde noodzakelijke medicijnen en specialistische behandelingen. Dat raakt lang niet iedereen, maar de mensen die het aangaat raakt het heel erg hard.

Terwijl we de afgelopen jaren met persoonsgebonden budgetten (PGB's) mensen zelfstandigheid en respect hebben teruggegeven en in staat hebben gesteld weer te participeren, ontnemt het kabinet deze mensen hun wettelijk recht op Zorg. PGB's zijn niet alleen goedkoper dan Zorg in natura, ze zijn ook specifiek; met een PGB is Zorg op maat mogelijk. Juist dáárdoor kan de betreffende persoon of de partner blijven werken.

Dat laat onverlet dat besparingen mogelijk zijn door bestrijding van fraude met PGB's, door minder bureaucratie en door lichte gevallen van begeleiding nog eens te screenen op noodzaak.

Het kabinet stapelt bezuiniging op bezuiniging. Voor mensen met een handicap, die vaak een beperkt inkomen hebben, pakt dat helemaal dramatisch uit. Bezuinigingen op de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten zijn dan ook niet te verdedigen.

Terwijl iedereen weet dat voorkomen beter is dan genezen, óók financieel, wordt bekribbeld op de kosten van preventie en psychische hulpverlening. Dat is onverstandig beleid.

De Partij van de Arbeid wil daarom in de begroting 2012:

- De PGB's handhaven, tenzij andere hulp mogelijk is (zoals bij opvoedingsproblemen).
- Géén bezuiniging op de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten.
- De bezuinigingen op de geestelijke gezondheidszorg voor een groot deel terugdraaien.

- Bezuinigingen op preventie (stoppen-met-roken, dieetadvisering) ongedaan maken.
- De norminkomsten van specialisten en bestuurders in de Zorg verlagen.
- De rekening van de apotheker verlagen door slechts één goed werkend middel per groep geneesmiddelen gratis te verstrekken.
- Fysiotherapie blijft na de eerste 12 behandelingen in het pakket. De voorgenomen stop voor de behandeling van elf chronische aandoeningen wordt ongedaan gemaakt.

Met een budgettair neutrale verlaging van de nominale zorgpremie onder gelijktijdige verhoging van de inkomensafhankelijke premie ontstaat een eerlijker verdeling van de lasten. Bovendien kan daarmee de carrousel van hoge premies en hoge uitgaven aan bureaucratische zorgtoeslagen flink worden afgebouwd.

Onderwijs kan onze jongeren méér kansen bieden

We willen een moderne samenleving met ontwikkelde mensen en een economie die in de wereld kan concurreren. Dat kan alleen door onze jongeren in het onderwijs zoveel mogelijk kansen te bieden. Niet sommige jongeren, maar alle jongeren. Dat is in hun voordeel, maar nog meer voor de samenleving als geheel, zeker als binnen enkele jaren in grote delen van de arbeidsmarkt geschikte arbeidskrachten schaars zullen worden.

Goed onderwijs vraagt voldoende, goed geschoolde en goed gemotiveerde leerkrachten, professionals die niet worden behandeld als kostenpost op de rijksbegroting, maar als moderne werknemers.

Uitgaven voor onderwijs zijn investeringen, voor de samenleving als geheel en voor de hoogst geschoolden die er het meeste profijt van zullen hebben. Beter leraren, vroeg- en voorschoolse educatie gericht op risicoleerlingen, vermindering van het voortijdig schoolverlaten (óók van studenten in het hoger onderwijs die ongediplomeerd hun studie staken, een jaarlijkse kapitaalvernietiging van ongekende omvang) zijn maatregelen die aantoonbaar rendabel zijn.

De Partij van de Arbeid wil:

- Leraren beter betalen naarmate ze een hogere opleiding hebben gevolgd.
- Géén bezuïgiging op het passend onderwijs.
- In plaats van onwenselijke prestatiebeloning van het kabinet wil de PvdA meer geld voor scholing van leerkrachten in primair, secundair onderwijs en MBO's en teambeloning in VMBO en MBO.
- De langstudeerdersboete draaien we terug. Onnodig lang studeren is al lang een kostbare zaak.
- Het salaris voor de leerkrachten volgt de normale CAO-ontwikkeling (dus terugdraaien nullijn).
- De PvdA wil extra investeren in hoger onderwijs, o.a. in fundamenteel onderzoek.
- Wie het meest van het onderwijs profiteert gaat daar naar vermogen aan bijbetalen: met een sociaal leenstelsel kan iedereen naar HBO en universiteit en wordt na de studie terugbetaald in de mate waarin het inkomen dat toelaat.
- Gastvrij toelaten van hoogopgeleide buitenlanders die kenniskapitaal naar Nederland meebrengen.

Een fatsoenlijke inkomensverdeling

Zolang inkomensverschillen billijk zijn, is er geen bezwaar tegen. Maar ze zijn niet billijk, niet aan de bovenkant en niet aan de onderkant.

Niet alle banken zijn verantwoordelijk voor de bankencrisis. Niet alle CEO's en managers van hedgefonds zijn verantwoordelijk voor het opkopen van bedrijven om die vervolgens met schulden te overladen. Niet alle medisch specialisten voeren het aantal medische behandelingen op. Maar het gaat de perken te buiten als zulk maatschappelijk ongewenst gedrag gepaard gaat met salarissen van

tonnen en bonussen van miljoenen. De Balkenendenorm is een goede richtlijn; wie daar van afwijkt moet met goede argumenten komen.

Voor het inkomensdeel boven de € 150.000 per jaar wil de PvdA een belastingtarief van 60% invoeren als solidariteitsbijdrage van mensen met een ruim inkomen.

Aan de onderkant van het inkomensgebouw zijn duidelijk problemen. Het kabinet wil 20 jaren lang elk jaar de bijstand voor een gezin verlagen met 90-100 euro. Dat mag geen enkele reis armoede worden. De Partij van de Arbeid verzet zich met kracht tegen deze maatregel, die er onder andere toe leidt dat aanzienlijk méér kinderen opgroeien in armoede. De huidige bijstand is een absoluut minimum; het kabinet pakt de mensen met de minste kansen zelfs dat nog af.

Daarnaast bepleit de PvdA vergroting van het gemeentelijk instrumentarium. Dat kan door gemeenten de verantwoordelijkheid én de ruimte te geven voor het verstrekken van langdurigheidstoelagen, in geld of in natura (bijvoorbeeld door het lidmaatschapsgeld voor de kinderen te betalen).

Het kabinet neemt nog tal van andere maatregelen die de koopkracht aantasten. De stapeling van zulke maatregelen kan voor mensen met een middeninkomen of een laag inkomen onaanvaardbare vormen aannemen. In deze Tegenbegroting wordt een aantal van die maatregelen teruggedraaid zoals de bezuinigingen op de huurtoeslag, of verzacht zoals in het Zorgpakket.

Om de naar verwachting forse aanslag op de koopkracht van mensen met de laagste inkomens te beperken wil de PvdA een verzilverbare heffingskorting van € 100 (koopkrachtverbetering van 0,6%) voor huishoudens met een inkomen onder € 20.000 per jaar.

Met een forse tariefstijging voor griffiekosten maakt het kabinet het voor mensen bijzonder kostbaar om bij de rechter hun recht te halen; dat is een wezenlijke aantasting van het "recht op recht". De PvdA haalt een streep door de verhoging van het griffierecht. Een deel van de kosten kan worden gedekt door rechtszaken in eerste aanleg alleen te behandelen voor een enkelvoudige kamer. In appèlzaken blijven vanzelfsprekend meer rechters.

Kinderopvang

Arbeid en Zorg kunnen ouders alleen maar combineren als er voldoende en goede kinderopvang beschikbaar is. Dat argument gaat des te sterker gelden naarmate in de nabije toekomst de schaarste aan arbeidskrachten toeneemt. Voor de kinderen zelf is kinderopvang net zo belangrijk: voor de taalontwikkeling, voor de sociale ontwikkeling. De groei van het aantal opvangplaatsen en het gebruik daarvan hebben duidelijk gemaakt dat kinderopvang in een grote behoefte voorziet. Daarom is het een slechte zaak dat het kabinet in 2012 fors gaat bezuinigen: door de koppeling van toeslaguren aan gewerkte uren, door het achterwege laten van de indexatie van de maximum uurprijs en door het verslechteren van de tabel voor de kinderopvangtoeslag.

Cultuur en media

Door de naweeën van de bankencrisis moet er worden bezuinigd en daaraan kunnen de kunsten niet geheel ontkomen. Maar de voorgenomen bezuinigingen op de podiumkunsten en de beeldende kunsten zijn zes keer zo hoog als over de andere rijksuitgaven en daarmee disproportioneel. Ze staan haaks op de visie die de PvdA heeft over de rol van de kunsten in een samenleving.

De Cultuurkaart laat jaarlijks 900 000 Nederlandse scholieren kennis maken met kunst en cultuur en is daarom van grote maatschappelijke waarde. De kaart mag daarom niet verloren gaan. Evenmin mogen jeugdtheater en jeugddans onder vuur liggen. Voor de popmuziek moet ruimte blijven. De Partij van de Arbeid wil daarom de bezuinigingen vier maal zo laag.

De PvdA accepteert voor 2012 niet meer dan 10 mln bezuinigingen. Voor de jaren daarna in een oplopende reeks naar een structurele bezuiniging van 50 mln in plaats van de voorgenomen 200 mln.

Dat betekent een veel geringer generieke korting dan de voorgenomen 5% en een aanzienlijk lagere bezuiniging op de basisinfrastructuur dan de voorgenomen 123 mln.

Daarnaast wordt de BTW-verhoging (van 6 naar 19%) op podiumkunsten en beeldende kunst teruggedraaid. Die verhoging is strijdig met alle economische wetten over de versterking van de eigen economische kracht van de sector. Daarmee is op jaarbasis een bedrag gemoeid van 90 mln.

De media spelen een belangrijke rol in onze samenleving. Ze informeren, vermaken, interesseren en ontroeren ons. Ze vormen een belangrijk onderdeel van onze Nederlandse cultuur en dragen zo bij aan onze nationale en regionale identiteit. De PvdA kiest daarom niet voor de exorbitante bezuinigingen van het kabinet, maar bezuinigt structureel 100 miljoen minder. De landelijke publieke omroep kan die bezuinigingen realiseren door efficiëntieverbeteringen, terwijl de programmering onaangetast blijft.

Veiligheid en verbetering in steden en dorpen

De PvdA pleit voor een nieuw Stads- en dorpsvernieuwingfonds. Daarvoor maken we in onze Tegenbegroting geld vrij: 100 miljoen voor wijkverbetering, naast 80 miljoen voor veiligheid. Er liggen immers grote opgaven bij de bestaande woningbouw en de leefbaarheid van steden én dorpen. Met het geld uit het nieuwe fonds wil de PvdA investeren in wijkvernieuwing, oplossingen voor de krimp, verduurzamen van de woningvoorraad en het terugdringen van de scheefgroei tussen stad en platteland. De PvdA schrappt daarnaast de plannen om te bezuinigen op de huurtoeslag.

Duurzaamheid

De Nederlandse energiepolitiek wordt al decennia gekenmerkt door verdeeldheid. Hierdoor wordt het energiebeleid bij iedere nieuwe krachtsverhouding in het parlement gewijzigd. En bij iedere wijziging neemt de investeringszekerheid af en stagneert de vooruitgang. De situatie is inmiddels urgent. Terwijl het Nederlands beleid zwabbert, worden de problemen iedere dag groter. Klimaatverandering dreigt onze en zeker volgende generaties voor omvangrijke problemen te plaatsen. Wereldwijd worden energievoorraden schaarser en de daaruit voortvloeiende hoge prijzen of stagnatie in de beschikbaarheid, zetten onze welvaart op het spel. Bovendien lopen we groei en werkgelegenheid mis met het verspelen van kansen op een koploperspositie in nieuwe technieken van energiewinning. We staan daarom nu voor een fundamentele keuze. Houden we vast aan de eigen dogma's en programma's en veroordelen we Nederland tot een vastgelopen energiebeleid? Of durven we elkaar de hand te reiken om te komen tot voorstellen waarmee we onze energievoorziening veiligstellen en kansen grijpen voor onze economie. De PvdA kiest voor het laatste en hoopt de politieke patstelling eindelijk te doorbreken.

Om dit te bereiken heeft de PvdA al herhaaldelijk voorstellen gedaan om tot een akkoord te komen over een nieuwe energievoorziening. Een akkoord dat in omvang zijn weerga niet kent, groter dan de Deltawerken, zowel financieel als technisch. Een akkoord dat Nederland sterker de 21ste eeuw in kan leiden; met meer groei, meer innovatie, minder afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en een schoner milieu.

De PvdA stelt voor:

1. Leveranciersverplichting duurzame elektriciteit: subsidies kunnen duurzame energie niet eeuwig voorttrekken en leveren niet de gewenste investeringszekerheid. Een systeem waarin energieleveranciers worden verplicht om een (groeiend) deel van hun stroom uit duurzame bronnen te betrekken kan die nadelen ondervangen. In combinatie met voorstellen 2 t/m 5 en een voortgezette SDE+ levert dit optimale investeringszekerheid zónder dat de kosten uit de hand lopen. Op die manier krijgen grote investeringsprogramma's in bijvoorbeeld offshore wind op tijd de benodigde zekerheid en blijft de doelstelling in beeld.

2. Kolencentrales moeten een verplicht deel biomassa bijstoken oplopend tot 35% in 2020. Dit zorgt voor meer duurzame energie en minder uitstoot van de kolencentrales.
3. Net op zee: met een eenvoudige aanpassing van de elektriciteitswet wordt Tennet net als op land ook op zee verantwoordelijk voor de aansluiting van nieuwe centrales (offshore windparken). Door de kosten van de aanleg te spreiden over alle gebruikers blijft de stijging van de elektriciteitsprijzen beperkt tot minder dan 0,2 cent per kWh. Deze maatregel zorgt voor een kosteneffectieve aanleg van een elektriciteitsnet en zo min mogelijk natuurschade door gebundelde kabels. In tegenstelling tot de situatie dat iedere ontwikkelaar zijn eigen kabel aanlegt.
4. Belastingvrijstelling voor 'zelflevering'. Particulieren die zelf investeren in duurzame energie hoeven geen belasting te betalen over de stroom die ze zelf van hun windmolen of zonne-energiesysteem afnemen. Dit stimuleert participatie, vergroot draagvlak en levert meer duurzame energie op.
5. Een verplichting tot het bijmengen van groen gas in het gasnet. In plaats van subsidieregelingen creëert dit dezelfde investeringszekerheid die ook bij een verplichting voor duurzame elektriciteit optreedt. Zo wordt optimaal gebruik gemaakt van de enorme potentie die groen gas in Nederland heeft.

Versterk democratie en economie ten zuiden van Europa

Of we dat willen of niet, de ontwikkelingen ten zuiden van de Middellandse Zee beïnvloeden Europa. Dagelijks zetten schepen vanuit de Arabische regio koers richting Europa. De ontwikkelingen in de Arabische regio kent veel kansen en bedreigingen. Om de kansen te maximaliseren en de bedreigingen te minimaliseren, kunnen Europa en Nederland beter actief worden bij de bevordering van de rechtsstaat, bij het versterken van het maatschappelijk middenveld en bij het bieden van kansen voor een positieve economische ontwikkeling.

Dit is een uniek moment om een wezenlijke bijdrage aan het transitieproces te leveren.

Een bijdrage aan het transitieproces in de Arabische regio is tevens een bijdrage aan het herstel van de rust en de wederopbouw die de terugkeer van de vluchtelingen naar hun eigen land mogelijk maakt. Door onze kennis en ervaringen met de wederopbouw in het voormalige Oost-Europa, onder andere via het MATRA-programma (Maatschappelijke Transformatie), kan Nederland hier een substantiële bijdrage aan leveren.

Voor de Arabische regio heeft het kabinet besloten een MATRA-ZUID- programma te starten: een fonds voor ondersteuning van de sociale dialoog, opbouw van het maatschappelijk middenveld en opbouw van de bilaterale relaties met de betreffende landen. De PvdA wil dat fonds verruimen met 50 mln. De kosten daarvan kunnen worden gedekt uit een heffing op de import van niet-duurzaam hout.

Risicovolle speculatie aanpakken

Bij de recente bankencrisis, uitmondend in een financiële crisis, speelde de grootschalige financiële speculatie een aanzienlijke rol. Deze handel in afgeleide producten heeft in de afgelopen decennia een hoge vlucht genomen. Dat draagt niet bij aan de gewenste financiële stabiliteit. De PvdA wil daar een rem op zetten door het invoeren van een gerichte belasting (Financiële Transactie Tax). De heffing dient en kan zodanig laag zijn dat de reguliere, wenselijk handel van banken daardoor niet wordt verstoord. Het spreekt voor zich dat Europese afspraken daarover wenselijk zijn.

19 september 2011